

AUDITORLIK TANLASH

*Samarqand iqtisodiyot va servis instituti boshqa tarmoqlarda
buxgalteriya hisobi kafedrası asistenti Zaripova Sayohat*

*Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
Buxgalteriya hisobi va menejment fakulteti*

Bh-321 guruh talabasi

Abdunabiyev Muhammad

Annotatsiya: Auditorlik — bu moliyaviy hisobotlarni, ichki nazorat tizimlarini va boshqa moliyaviy ma'lumotlarni tekshirish va baholash jarayoni bo'lib, tashkilotlarning moliyaviy holatini, operatsion samaradorligini va qonunlarga muvofiqligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Auditorlik faoliyati, tashkilotlar uchun moliyaviy hisobotlarning aniqligini ta'minlash, investorlar va boshqa manfaatdor tomonlar uchun ishonchli ma'lumotlarni taqdim etish, shuningdek, ichki nazorat tizimlarini takomillashtirishga yordam beradi. Auditorlik tanlash jarayoni esa, tashkilotlar uchun muhim qaror bo'lib, bu jarayon bir qator omillarni hisobga olishni talab etadi.

Kalit so'zlar: auditorlik, moliyaviy hisobotlar, tashkilot, ichki nazorat, kompaniya, firmalar, xizmat, natija.

Auditorlik tanlash jarayoni, avvalo, tashkilotning moliyaviy holatini va ehtiyojlarini aniqlashdan boshlanadi. Har bir tashkilotning o'ziga xos moliyaviy tuzilishi, faoliyat yo'nalishi va ichki nazorat tizimi mavjud. Shuning uchun, auditorlik xizmatlarini tanlashda, tashkilotning o'ziga xos ehtiyojlari va maqsadlari inobatga olinishi zarur. Misol uchun, agar tashkilot yangi bozor segmentiga kirishni rejalashtirayotgan bo'lsa, auditorlik kompaniyasining tajribasi va bilimlari muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Auditorlik kompaniyasini tanlashda, uning malakasi va tajribasi ham muhim omil hisoblanadi. Auditorlik firmalari turli sohalarda faoliyat yuritishi mumkin, shuning uchun tashkilotlar o'z

faoliyatlariga mos keladigan auditorlik kompaniyasini tanlashlari kerak. Auditorlar, moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va tekshirishda, shuningdek, ichki nazorat tizimlarini baholashda malakali bo'lishlari zarur. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining avvalgi ishlarini, mijozlar ro'yxatini va muvaffaqiyatli loyihalarini ko'rib chiqishlari lozim. Auditorlik tanlash jarayonida, auditorlik kompaniyasining reputatsiyasi ham muhim ahamiyatga ega. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining bozordagi obro'sini va mijozlar bilan munosabatlarini o'rganishlari kerak. Auditorlik kompaniyasining yaxshi obro'si, uning sifatli xizmatlarini va ishonchliligini ko'rsatadi. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining professional assotsiatsiyalarga a'zo ekanligini va sertifikatlangan auditorlarga ega ekanligini tekshirishlari muhimdir. Auditorlik tanlash jarayonida, xizmatlar narxi ham muhim omil hisoblanadi. Tashkilotlar, auditorlik xizmatlarining narxini va ularning qiymatini solishtirishlari kerak. Biroq, narx faqatgina birinchilardan biri bo'lishi kerak; auditorlik kompaniyasining malakasi, tajribasi va xizmat sifati ham inobatga olinishi zarur. Eng arzon variantni tanlash, har doim eng yaxshi natijalarni berishi mumkin emas, shuning uchun tashkilotlar sifat va narx o'rtasidagi muvozanatni topishga harakat qilishlari kerak.[1]

Auditorlik tanlash jarayonida, auditorlik kompaniyasining xizmat ko'rsatish uslubi ham muhimdir. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining ish uslubini va muloqot uslubini o'rganishlari lozim. Auditorlar, mijozlar bilan yaqin aloqada bo'lishi, ularning ehtiyojlarini tushunishlari va xizmatlarni shaxsiylashtirishlari muhimdir. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining ish uslubini va mijozlarga xizmat ko'rsatish darajasini baholashlari kerak.[2]

Auditorlik tanlash jarayonida, tashkilotlar o'z ichki jarayonlarini ham hisobga olishlari zarur. Auditorlik kompaniyasi, tashkilotning ichki nazorat tizimlarini baholashda va takomillashtirishda yordam berishi mumkin. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining ichki jarayonlarni tushunishi va ularni yaxshilashga qaratilgan takliflar berishi muhimdir. Auditorlar, tashkilotning ichki

jarayonlarini tahlil qilib, muammolarni aniqlash va ularni hal qilishda yordam berishlari kerak. Auditorlik tanlash jarayonida, tashkilotlar boshqa mijozlardan tavsiyalar olishlari ham foydali bo'ladi. Mijozlarning fikrlari va tajribalari, auditorlik kompaniyasining xizmatlarining sifatini baholashda yordam beradi. Tashkilotlar, boshqa tashkilotlarning auditorlik kompaniyasi bilan ishlash tajribalarini o'rganishlari va ularning tavsiyalarini inobatga olishlari kerak. Bu, auditorlik kompaniyasini tanlashda qo'shimcha ma'lumot manbai bo'lishi mumkin.[3]

Auditorlik tanlash jarayonida, tashkilotlar auditorlik kompaniyasining xizmatlarini sinovdan o'tkazishlari mumkin. Buning uchun, tashkilotlar auditorlik kompaniyasiga kichik bir loyiha yoki vazifani topshirishlari mumkin. Bu, auditorlik kompaniyasining malakasini va xizmatlarining sifatini baholashda yordam beradi. Agar tashkilot auditorlik kompaniyasining xizmatlaridan mamnun bo'lsa, ular bilan uzoq muddatli hamkorlikni o'rnatishlari mumkin. Auditorlik tanlash jarayonida, tashkilotlar o'z ehtiyojlarini va maqsadlarini aniq belgilab olishlari zarur. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasidan nima kutayotganlarini va qanday natijalarga erishmoqchi ekanliklarini aniqlashlari kerak. Bu, auditorlik kompaniyasi bilan samarali hamkorlikni ta'minlashda yordam beradi. Tashkilotlar, o'z ehtiyojlarini aniq belgilash orqali auditorlik kompaniyasining xizmatlaridan maksimal darajada foydalanishlari mumkin. Auditorlik tanlash jarayonida, tashkilotlar auditorlik kompaniyasining ish jarayonini va metodologiyasini o'rganishlari kerak. Auditorlik kompaniyasi, qanday usullar va vositalardan foydalanayotganini, qanday tahlil va baholash jarayonlarini amalga oshirayotganini tushunish muhimdir.[4]

Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining ish jarayonini tushunish orqali, ularning xizmatlaridan qanday foyda olishlarini aniqlashlari mumkin. Auditorlik tanlash jarayonida, tashkilotlar auditorlik kompaniyasining malakali kadrlariga e'tibor berishlari zarur. Auditorlik kompaniyasining tajribali va malakali xodimlari, xizmatlarning sifatini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Tashkilotlar,

auditorlik kompaniyasining xodimlarining malakasi, tajribasi va sertifikatlarini o'rganishlari kerak. Bu, auditorlik kompaniyasining xizmatlaridan foydalanishdan oldin muhim ma'lumotlar beradi. Auditorlik tanlash jarayonida, tashkilotlar auditorlik kompaniyasining kommunikatsiya qobiliyatlarini baholashlari ham muhimdir. Auditorlar, mijozlar bilan samarali muloqot qilishlari, ularning ehtiyojlarini tushunishlari va xizmatlarni shaxsiylashtirishlari zarur. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining muloqot uslubini va mijozlarga xizmat ko'rsatish darajasini baholashlari kerak. Bu, auditorlik kompaniyasi bilan samarali hamkorlikni ta'minlashda yordam beradi. Auditorlik tanlash jarayonida, tashkilotlar o'z ichki nazorat tizimlarini ham hisobga olishlari zarur. Auditorlik kompaniyasi, tashkilotning ichki nazorat tizimlarini baholashda va takomillashtirishda yordam berishi mumkin. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining ichki jarayonlarni tushunishi va ularni yaxshilashga qaratilgan takliflar berishi muhimdir. Auditorlar, tashkilotning ichki jarayonlarini tahlil qilib, muammolarni aniqlash va ularni hal qilishda yordam berishlari kerak.[5]

Xulosa:

Auditorlik tanlash jarayoni, tashkilotlar uchun murakkab va mas'uliyatli jarayondir. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasini tanlashda bir qator omillarni hisobga olishlari zarur. Auditorlik kompaniyasining malakasi, tajribasi, reputatsiyasi, xizmatlar narxi va ish uslubi kabi omillar, auditorlik tanlash jarayonida muhim ahamiyatga ega. Tashkilotlar, auditorlik kompaniyasining xizmatlaridan foydalanishdan oldin, o'z ehtiyojlarini va maqsadlarini aniq belgilab olishlari kerak. Auditorlik tanlash jarayoni, tashkilotning moliyaviy holatini va ichki nazorat tizimlarini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, auditorlik kompaniyasi bilan samarali hamkorlikni o'rnatish, tashkilotning uzoq muddatli muvaffaqiyatini ta'minlashda yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ahmadov, A. (2020). "Auditorlik va uning ahamiyati". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi.

2. Karimov, S. (2019). "Auditorlik faoliyati: nazorat va baholash". Tashkent: O'zbekiston davlat iqtisodiyot universiteti.
3. Murodov, D. (2021). "Moliyaviy hisobotlarni tekshirish: auditorlik jarayonlari". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Auditorlar palatasi.
4. Qodirov, E. (2022). "Auditorlik xizmatlarini tanlash: tavsiyalar va metodologiyalar". Tashkent: O'zbekiston iqtisodiyoti va tadbirkorligi universiteti.
5. Soliyev, R. (2023). "Auditorlik va ichki nazorat tizimlari". Tashkent: O'zbekiston moliya instituti.
6. Tursunov, I. (2020). "Auditorlik faoliyatida innovatsiyalar". Tashkent: O'zbekiston davlat universiteti.
7. Yusupov, O. (2022). "Auditorlik xizmatlari: amaliyot va nazariya". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi.